

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-5-32 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-30/896-274
Karar Tarihi : 06.06.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖR : İmren SEYRANTEPE, Mustafa SOYDAN

C. BAŞVURUDA BULUNAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Biletix Bilet Dağıtım Basım ve Tic. A.Ş.
Temsilcisi: Av. Gönenç GÜRKAYNAK
Çitlenbik Sokak, No:12 Yıldız Mahallesi 34349 Beşiktaş/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:**

(2) **Bazı konser biletlerinin Biletix Bilet Dağıtım Basım ve Tic. A.Ş.'nin internet sitesinde tükendiğinin açıklanması sonrası başka bir internet sitesinde yüksek fiyatlara satıldığı iddiası.**

(3) **Biletix Bilet Dağıtım Basım ve Tic. A.Ş.'nin aşırı fiyat uygulamak suretiyle hakim durumunu kötüye kullandığı iddiası.**

(4) **F. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 19.03.2012 tarih ve 2298 sayı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 30.03.2012 tarih ve 2012-5-32/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu Rekabet Kurulunun 12.04.2012 tarihli toplantısında görüşülerek 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti amacıyla önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 31.05.2012 tarih ve 2012-5-32/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(5) **G. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; Biletix Bilet Dağıtım Basım ve Tic. A.Ş.'nin (BİLETİX) internet üzerinden satışını gerçekleştirdiği basketbol karşılaşması biletlerinin asıl bedellerine ek olarak, hizmet bedeli ve işlem bedeli adları altında yüksek miktarda ek bedeller tahsil ettiği ve bu yolla hâkim durumunu kötüye kullandığı, ayrıca bazı konser biletlerini, Biletix Bilet Dağıtım Basım ve Tic. A.Ş.'nin internet sitesinde tükendiğini açıkladıktan sonra, başka bir internet sitesinde yüksek fiyatlara sattığı iddia edilerek 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 6. maddesi kapsamında gereğinin yapılması talep edilmiştir.

(6) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, başvuruya konu bazı konser biletlerinin Biletix Bilet Dağıtım Basım ve Tic. A.Ş.'nin internet sitesinde tükendiğinin açıklanması sonrası başka bir internet sitesinde yüksek fiyatlara satılmasına ilişkin iddianın 4054 sayılı Kanun kapsamında olmadığı,

(7) Başvurularda konu olan, aşırı fiyat uygulamak yoluyla hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiası bakımından, Biletix Bilet Dağıtım Basım ve Tic. A.Ş.'nin hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

H.İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. BİLETİX

- (8) 2000 yılından bu yana Türkiye’de spor ve eğlence organizasyonları için bilet satış ve dağıtım alanında faaliyet göstermekte olan BİLETİX, hâlihazırda Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Avrupa’da canlı müzik ve tiyatro etkinlikleri işletmesi işi ile iştigal etmekte ve dünya çapında canlı eğlence hizmetleri oluşturup pazarlamakta olan ABD merkezli *Live Nation Inc.* tarafından kontrol edilmektedir. BİLETİX, etkinlik organizatörlerine bilet satışına ilişkin altyapı hizmetleri, yazılım, cihaz ve eğitim desteği gibi hizmetler sunmakta; bunun yanı sıra etkinliklerin tanıtımını da sağlamaktadır.
- (9) Hâlihazırda, MyBilet Bilgi İletişim Sistemleri Ltd. Şti. (MYBİLET) ve Tickettürk Bilet Dağıtım Basım ve Ticaret A.Ş. (TİCKETTÜRK), BİLETİX’in ulusal çaptaki en önemli rakipleri konumundadır. Esas olarak sinema ve tiyatro biletleri satışında daha aktif rol oynayan MYBİLET’in, canlı müzik etkinlikleri biletlerinin satışına aracılık faaliyeti de bulunmaktadır. Buna ilaveten MYBİLET 2012 yılı itibariyle basketbol müsabaka biletlerinin satışına aracılık hizmetleri pazarına da giriş yapmıştır. TİCKETTÜRK ise ağırlıklı olarak, birinci ve ikinci ligde yer alan bazı futbol kulüplerinin karşılaşma biletlerinin satışına aracılık hizmetleri sunmaktadır.

H.2. İlgili Pazar

- (10) Başvurularda yer verilen iddiaların yoğunlaştığı alanlar dikkate alınarak, inceleme konusu dosya bakımından ilgili ürün pazarları “*sinema biletlerinin satışına aracılık hizmetleri pazarı*”, “*canlı müzik etkinlikleri biletlerinin satışına aracılık hizmetleri pazarı*” ve “*basketbol müsabaka biletlerinin satışına aracılık hizmetleri pazarı*” şeklinde belirlenirken, ilgili coğrafi Pazar, BİLETİX ve diğer biletleme hizmeti sunan teşebbüsler Türkiye genelinde faaliyet gösterdiğinden, “*Türkiye*” olarak belirlenmiştir.

H.3. Değerlendirme

H.3.1. Aşırı Fiyat İddialarına İlişkin Değerlendirme

- (11) Öneraştırmaya temel teşkil eden iddia, BİLETİX’in, kimi zaman ilgili organizasyonlar için bilet temin edilebilecek tek kanal olma avantajını da kullanmak suretiyle, bilet tutarına ek olarak talep ettiği bedeller yoluyla, aşırı fiyat uyguladığı ve hâkim durumunu kötüye kullandığına ilişkindir. Bir eylemin 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesi kapsamında hâkim durumun kötüye kullanılması olarak kabul edilebilmesi için öncelikle hâkim durumun varlığı araştırılabileceği gibi, teşebbüsün hâkim durumda olduğu varsayımı altında uygulamanın Kanun’un 6. maddesi kapsamında bir kötüye kullanma eylemi olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği de irdelenebilir.
- (12) Hâlihazırda, MYBİLET ve TİCKETTÜRK, BİLETİX’in ulusal çaptaki en önemli rakipleri konumundadır. Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden yola çıkarak, ilgili dönemde MYBİLET kanallarından gerçekleştirilen sinema bileti satış adetlerinin, BİLETİX kanallarından gerçekleştirilen sinema bileti satış adetlerinden oldukça yüksek olduğu ve dolayısıyla MYBİLET’in sinema biletleri satışına aracılık hizmetleri pazarındaki etkinliğinin BİLETİX’e göre oldukça yüksek olduğu tespit edildiğinden, BİLETİX’in bu pazarda hâkim durumda olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- (13) Canlı müzik etkinlikleri ve basketbol müsabaka biletlerinin satışına aracılık hizmetleri pazarlarında ise, teşebbüsün hâkim durumda olduğu varsayımıyla eylemin aşırı fiyat olarak nitelenip nitelenemeyeceği incelenmiştir. Bilindiği üzere, aşırı fiyat

değerlendirmelerinde fiyat/maliyet karşılaştırması ile teşebbüsün kendi fiyatlarıyla yapılan karşılaştırmalar (farklı ürünlere, farklı müşteri gruplarına veya farklı coğrafi pazarlarına uyguladığı fiyatların kıyaslanması) veya rakip hizmetlerin/ürünlerin fiyatlarının karşılaştırılması şeklinde iki aşamalı bir test uygulanmaktadır. İncelemeye konu teşebbüs ve rakipleri ürün özellikleri ve arz yapıları itibarıyla anlamlı sayılabilecek bir karşılaştırma yapma imkânı verecek özdeş hizmetleri birden fazla pazarda sunmaktadır. Bu nedenle öncelikle teşebbüsün aynı nitelikte hizmet sunduğu nispeten rekabetçi farklı pazarlarda kendi fiyatlarıyla yapılan karşılaştırmalar ile benzer hizmetler sunan rakiplerin fiyatlarının karşılaştırılması yoluna gidilmiştir.

- (14) Bu çerçevede, BİLETİX'in basketbol müsabaka biletlerinin satışına aracılık hizmetleri pazarında uyguladığı fiyatlar, mevsimsellik bakımından benzer özellikler taşıyan arz ve talep yapısına sahip futbol müsabaka biletlerinin satışına aracılık hizmetleri pazarında kendisi ve rakibi TICKETTÜRK tarafından uygulanan fiyatlar ile karşılaştırılmıştır. Canlı müzik etkinlikleri biletlerinin satışına aracılık hizmetleri pazarında uyguladığı fiyatlar ise aynı pazarda MYBİLET tarafından uygulanan fiyatlarla kıyaslanmıştır.
- (15) Teşebbüslerce uygulanan komisyon oranlarının ya da hizmet bedellerinin, yapısı gereği bilet ücretinin belirli bir yüzdesi şeklinde incelenmesi daha uygundur. MYBİLET tarafından komisyon bedeli, TICKETTÜRK tarafından ise hizmet bedeli adı verilen bedel tüketici yerine organizatörden talep edilmektedir. Söz konusu bedel MYBİLET'in internet sitesinde tüketiciye kendisinden tahsil edilen ilave bir bedel şeklinde gösterilmemekle birlikte, bu bedelin organizatörün biletin fiyatlamasına ilişkin kararında yer bulan bir bedel olması bakımından BİLETİX'in tahsil ettiği hizmet bedeliyle eşdeğer nitelikte olduğu anlaşılmıştır.
- (16) Hizmet bedelleri, organizatörlerle yapılan her bir anlaşma temelinde, etkinlik bazında, bilet tutarına göre ve biletin satıldığı kanala göre farklılık gösterdiğinden, karşılaştırmada ortalama hizmet bedellerinin esas alınmasının uygun olacağı kanısına varılmıştır. Buna göre yapılan incelemede, BİLETİX tarafından canlı müzik etkinlikleri için alınan hizmet bedelleri ortalamalarının MYBİLET tarafından aynı türden etkinlikler için ilgili dönemde alınan ortalama komisyon bedellerinin önemli ölçüde üzerinde olmadığı görülmüştür. Basketbol müsabakaları kategorisinde ise 2010 yılında futbol müsabakaları için aynı dönemde BİLETİX tarafından alınan hizmet bedeline kıyasla düşük olan hizmet bedeli ortalamasının 2011 yılında yükseldiği ve 2012 yılında tekrar düşerek futbol müsabakaları için aynı dönemde uygulanan hizmet bedeli oranına yakın seviyeye geldiği görülmüştür. Bununla birlikte, TICKETTÜRK'ün 2012 yılının ilk dört ayındaki ortalama hizmet bedelinin, BİLETİX'in basketbol müsabakaları için uyguladığı 2011 yılı ortalama hizmet bedelinin altında olmakla birlikte birbirine yakın seviyelerde olduğu tespit edilmiştir.
- (17) Organizatörlerle yapılan sözleşmeler çerçevesinde, BİLETİX'in tasarrufuna bırakılan işlem bedeli ve kurye bedeli şeklinde iki tür ilave bedel bulunmaktadır. Kurye bedeli, satın alınan biletin kargo şirketi aracılığıyla tüketicinin adresine teslimi için tahsil edilmektedir. Bu bedel, internet ya da çağrı merkezi üzerinden satın alınan biletleri perakende satış noktasına gidip teslim alamayan ya da almayı tercih etmeyen tüketicilerden talep edilmektedir. Öte yandan biletlerin etkinliğe katılım için ilgili alana gelindiğinde, girişteki Ana Gişe'lerden de teslim alınabilmesi mümkündür. Bu çerçevede, tüketicinin etkinlik öncesi perakende noktasına gitmesinin mümkün olmaması halinde dahi bedeli ödeme zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu çerçevede, diğer teşebbüslerce sunulmayan ilave bir hizmete ilişkin bu bedelin arızı nitelikte olması sebebiyle aşırı fiyat değerlendirmesine konu edilemeyeceği mütalaa edilmiştir.

- (18) İşlem bedeli ise, BİLETİX tarafından internet ya da çağrı merkezi üzerinden yapılan işlemlerde bilet sayısından bağımsız olarak işlem başına alınan bedeldir. Bu bedel, doğrudan perakende satış noktalarından yapılan satışlarda ve etkinlik günü Ana Gişe'den yapılan satışlarda tüketiciden tahsil edilmemektedir. Öte yandan, yüksek talep gören etkinlikler bakımından sadece etkinlik günü yapılan Ana Gişe satışlarının, biletlerin tükenmesi riski nedeniyle, işlem bedelinin uygulandığı internet ya da çağrı merkezi yoluyla alıma tam anlamıyla eşdeğer bir alternatif olmadığı söylenebilir. Tüketicinin işlem bedeli ödemediği eşdeğer bir alternatif elde etmesi için, etkinlik öncesi perakende satış noktasına giderek bileti doğrudan satın alması gerekmektedir. Dolayısıyla, bu bedel bileti satın almak için perakende satış noktasına gitmeyi tercih etmemenin ya da perakende satış noktasında sıra beklememenin karşılığıdır. BİLETİX'in işlem bedeli almadığı kanallardaki satışların toplam satışlara oranına bakıldığında, BİLETİX kanallarından tüketiciye yapılan satışların (.....) arasında değişen oranlarındaki kısmından işlem bedeli alınmadığı görülmüştür.
- (19) BİLETİX'in canlı müzik etkinlikleri için ilgili satış kanallarından tahsil ettiği bilet başına ortalama işlem bedeli tutarlarına bakıldığında, BİLETİX'in fiyatlarının MYBİLET'in fiyatlarının önemli düzeyde üzerinde olmadığı görülmüştür. BİLETİX'in basketbol müsabaka biletlerinin satışına aracılık hizmetleri pazarında ise, ilgili dönemde tahsil ettiği bilet başı ortalama işlem bedellerinin, futbol müsabakaları için tahsil ettiği bilet başı ortalama tutarların altında olduğu anlaşılmıştır. Bu çerçevede, işlem bedelleri bakımından aşırı fiyat uygulamasına ilişkin yeterli şüphe oluşmadığı kanaatine ulaşılmıştır.
- (20) Bu noktada, ilgili pazarlarda BİLETİX'in ana gelir kaynağı olan hizmet bedellerinin belirlenme usulüne ve pazarın yapısına ilişkin önemli bir hususu belirtmek gerekmektedir. BİLETİX'in ana gelir kaynağı olarak nitelendirdiği hizmet bedelleri genel itibarıyla organizatörlerle yapılan sözleşmeler çerçevesinde belirlenmektedir. Biletin nihai bedeli bu sözleşmelerde belirlenen hizmet bedelleri eklenerek oluşturulmaktadır. Hizmet bedeli, temelde tüketicinin ilave olarak ödediği ancak organizatörün gelirlerine eklenmeyen bir bedeldir. Dolayısıyla organizatör, yükselmesiyle birlikte biletin satış miktarını azaltıcı bir etki doğuracak bu bedeli, mümkün olan asgari seviyede tutma eğiliminde olacaktır. İncelemeye konu basketbol pazarında taraftarlık kavramının görece zayıf olması nedeniyle, genel tüketici itibarıyla talep esnekliğinin yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Canlı müzik etkinlikleri bakımından da temelde bir eğlence harcaması olması bakımından genel tüketici itibarıyla benzer bir yorum yapılabilir.
- (21) Bu bilgiler çerçevesinde, hizmet bedelinin bilet satışını arttırma güdüsüne sahip bir organizatör ya da bilet satışının yanı sıra taraftar desteğini arttırma ve taraftar çıkarını koruma güdüsüne sahip bir spor kulübü ile varılan bir uzlaşma sonucu belirlenmesinin BİLETİX'in tüketiciden alacağı hizmet bedeli üzerinde sınırlayıcı bir etki doğurduğu anlaşılmıştır. Dolayısıyla, organizatörün BİLETİX ile çalışmaya devam etme kararında BİLETİX'in sunduğu hizmet kalitesinin yanı sıra tüketiciden alınan bedeller de rol oynamaktadır. Bu yapı pazarın kendi kendisini düzeltebilmesini sağlayıcı bir etki doğurmaktadır. Basketbol müsabakaları için ortalama hizmet bedellerinde 2011 yılı ortalamasının, 2012 yılının ilk dört ayında, düşmesi de bunu desteklemektedir. Buna ilaveten hizmet bedeli ilgili pazarların genelinde organizatörlerle yapılan sözleşmeler çerçevesinde belirlenmekte ve anılan sözleşmelerde detaylı düzenlemeler yer almaktadır. Dolayısıyla benzer hizmet sunan mevcut ve potansiyel rakip teşebbüslerin varlığı da dikkate alınarak, hizmet

bedelinin söz konusu yapısının pazarın kendi kendisini düzeltebilmesini sağlayıcı bir etki doğurabileceği kanaati oluşmuştur.

- (22) Öte yandan, bir mutlak tekel ya da mevcut/geçmişten gelen münhasır veya özel haklardan kaynaklı yasal ya da doğal tekel konumu da mevcut değildir. Öneraştırma kapsamında elde edilen bilgilerden, MYBİLET'in halihazırda canlı müzik etkinlikleri biletlerinin satışına aracılık hizmetleri pazarında faaliyet gösterdiği ve 2012 yılının Nisan ayında da Beşiktaş Milangaz kulübüyle yaptığı bir anlaşma çerçevesinde basketbol müsabaka biletlerinin satışına aracılık hizmetleri pazarına giriş yaptığı anlaşılmış ve bu durum incelemeye konu alternatif mevcut ve potansiyel sağlayıcıların varlığına işaret etmiştir. Anılan pazarlarda giriş engellerinin varlığından söz etmek mümkün olmakla birlikte, bu engellerin incelemeye konu pazarlar bakımından tekele ya da tekel yakın pazar yapısına yol açacağı sonucuna ulaşmak güçtür. BİLETİX'in canlı müzik etkinlikleri ve basketbol karşılaşmaları biletleri satışına aracılık hizmetleri pazarlarında hâkim durumda olduğu varsayılsa dahi, geçmiş Rekabet Kurulu kararlarında müdahaleye konu olmuş pazarlara benzer şekilde, geçici olmayan ve aşılabilir pazara giriş engelleri sonucunda ortaya çıkan mutlak tekel konumunda olduğunu söylemek mevcut koşullar altında mümkün değildir.
- (23) Yukarıda sunulan bilgiler çerçevesinde, canlı müzik etkinlikleri ve basketbol karşılaşmaları biletleri satışına aracılık hizmetleri pazarlarında, BİLETİX'in ana gelir kaynağı olan hizmet bedellerinin organizatörlerle yapılan sözleşmeler çerçevesinde belirlendiği dikkate alındığında, ilave ücretler bakımından yapılan fiyat kıyaslamalarında belirgin derecede yüksek fiyatlara rastlanmamış, aşırı fiyat uygulamasının varlığına ilişkin yeterli şüphe oluşmamış ve fiyat/maliyet analizi aşamasına başvurmaya ihtiyaç olmadığı kanısına varılmıştır. Kaldı ki, incelemeye konu pazarlarda, ürünün niteliği, pazarın mevcut yapısı ve koşulları çerçevesinde fiyat düzeyine müdahaleden kaçınılması uygun görülmüştür.

H.3.2. Biletlerin Tükenmesi Sonrası Yüksek Fiyatlara Yeniden Satımı İddiasına İlişkin Değerlendirme

- (24) Öneraştırmaya konu başvuruda BİLETİX aracılığıyla satışı gerçekleştirilen dünyaca ünlü sanatçıların Türkiye konserleriyle ilgili biletlerin BİLETİX'in internet sitesinde tükendiğinin duyurulmasına rağmen, www.viagogo.com.tr internet sitesi aracılığıyla üç-dört katı bedele satıldığı iddiası yer almıştır. Söz konusu internet sitesinin tüketicilerin, satın aldığı konser, spor karşılaşmaları ve tiyatro biletlerini satabildiği, ikincil satışların yapılabildiği bir internet sitesi olduğu anlaşılmıştır.
- (25) 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesinde, "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukukî işlem ve davranışlar, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemler bu Kanun kapsamına girer.*" hükmü ile Rekabet Kurulu'nun faaliyet alanı belirlenmiştir.
- (26) Rekabet Kurulu'nun bir eyleme yönelik işlem yapabilmesi için, ilgili eyleminin bu madde kapsamında olması gerekmektedir. Bu çerçevede anılan iddianın 4054 sayılı Kanun kapsamında olmadığı kanısına varılmıştır.

I.SONUÇ

- (27) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.